

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 17/2011-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. februára 2011 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Jána Lubyho, Milana Ľalíka, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti J. P., T., zastúpeného advokátom Mgr. M. K., B., za účasti J. H., T., pre namietanú neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov miestnej samosprávy v obci Trebichava konaných 27. novembra 2010 takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. P. z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. PL. ÚS 17/2011-15 z 12. januára 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. P. (ďalej len „sťažovateľ“), za účasti J. H. (ďalej len „odporca“ alebo „zvolený poslanec“), ktorou sťažovateľ namieta

neústavnosť a nezákonnosť volieb poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Trebichava konaných 27. novembra 2010.

2. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že ako kandidát sa uchádzal o funkciu poslanca Obecného zastupiteľstva obce Trebichava, ktoré pozostáva z 5 poslancov. V napadnutých voľbách získal na 5. mieste rovnaký počet hlasov ako odporca, pričom napriek tomu, že sťažovateľ a odporca nie sú členmi tej istej politickej strany, k určení piateho poslaneckého mandátu nedošlo žrebom, ale o tomto mandáte rozhodla zvolená starostka, inak manželka odporcu. Zo sťažnosti ďalej najmä vyplynulo:

„Kandidáti J. H. a J. P. získali zhodne po 14 platných odovzdaných hlasov. V rozpore so zákonom bol následne manžel starostky obce, I. H., zaradený medzi kandidátov, ktorí boli zvolení za poslancov obecného zastupiteľstva obce Trebichava. ...

S prihliadnutím na skutočnosť, že bol počet platných odovzdaných hlasov v prospech sťažovateľa aj odporcu rovnaký a súčasne títo neboli kandidátmi tej istej politickej strany, je nepochybné, že miestna volebná komisia bola povinná postupovať iba a len v súlade s ustanovením § 44 ods. 3 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí, teda bola povinná určiť poslanca žrebom.“

3. Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o volebnej sťažnosti takto rozhodol:

„Výsledok volieb poslancov obecného zastupiteľstva obce Trebichava, konaných dňa 27. novembra 2010 sa v časti týkajúcej sa zvolenia J. H. za poslanca obecného zastupiteľstva obce Trebichava zrušuje.

Odporca je povinný zaplatiť sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu náhradu trov konania, vrátane DPH, a to do troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.“

4. Zo zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb do Obecného zastupiteľstva obce Trebichava z 27. novembra 2010 o 20.00 h vyplýva, že počet osôb zapísaných v zozname voličov bol 39, počet voličov, ktorým boli vydané obálky, bol 33, počet odovzdaných obálok bol 33, počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre

voľby do obecného zastupiteľstva bol 30, počet poslancov, ktorý sa mal zvoliť a ktorý bol zvolený, bol 5. Za poslancov obecného zastupiteľstva boli zvolení K. D.–25 hlasov), K. D.–19 hlasov), I. S.–17 hlasov), Z. S.–17 hlasov) a J. H.–14 hlasov). Za poslancov obecného zastupiteľstva neboli zvolení J. P.–14 hlasov) a M. P.–13 hlasov). Napriek tomu, že na 5. mieste a 6. mieste získali kandidáti na poslanca do obecného zastupiteľstva rovnaký počet hlasov a títo kandidáti sú z rôznych politických strán, v uvedenej zápisnici miestnej volebnej komisie sa nenachádza žiadny záznam o tom, že by miestna volebná komisia určila poslanca žrebom v súlade s ustanovením § 44 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“).

5. Dňa 21. januára 2011 bol uskutočnený výsluch svedkov a účastníkov konania na Obecnom úrade v Trebichave, pričom zvolená starostka obce Trebichava I. H. oznámila, že v novozvolenom obecnom zastupiteľstve došlo medzičasom k zmenám, ktoré zdokumentovala zápisnicou z 2. mimoriadneho zasadania Obecného zastupiteľstva v Trebichave konaného 13. januára 2011, z ktorej vyplýva, že novozvolené poslankyne K. D. a K. D. sa vzdali svojho poslanskekého mandátu. Zároveň J. P. (sťažovateľ) zložil zákonom predpísaný sľub, ktorý potvrdil svojím podpisom, a tým sa stal poslancom Obecného zastupiteľstva obce Trebichava.

II.

6. Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Voľby sú prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci občanmi, resp. obyvateľmi obce. Z uvedeného vyplýva, že podobne, ako sú zdrojom štátnej moci občania (čl. 2 ods. 1 ústavy), obdobne zdrojom moci obecnej samosprávy sú obyvatelia obce. Obyvatelia obce ustanovujú túto obecnú samosprávnú moc prostredníctvom slobodných a demokratických volieb. Tomuto zodpovedá i zákonná úprava volebného súdnictva, pre ktoré platí „vyvrátiteľná domnienka“, podľa ktorej volebný výsledok zodpovedá vôli

voličov. Predložiť dôkazy či iné skutočnosti na vyvrátenie tejto domnienky je v zásade povinnosťou toho, kto volebné pochybenie namieta.

7. Podstatou sťažnosti sťažovateľa je námietka, podľa ktorej v napadnutých voľbách získal na prahu zvoliteľnosti rovnaký počet hlasov ako odporca, ktorý je členom inej politickej strany, napriek tomu k určeniu „posledného“ poslaneckého mandátu nedošlo žrebom v súlade s § 44 ods. 3 volebného zákona, ale o tomto mandáte rozhodla zvolená starostka.

8. Bez toho, aby ústavný zaujal stanovisko k postupu miestnej volebnej komisie v obci Trebichava 27. novembra 2010 pri určení poslanca miestneho zastupiteľstva v prípade rovnosti hlasov kandidátov z rôznych politických strán, konštatuje, že od 13. januára 2011 sa sťažovateľ stal poslancom Obecného zastupiteľstva obce Trebichava. Medzičasom (od podania sťažnosti do rozhodnutia ústavného súdu) sa teda sťažovateľ domohol toho, o čo sa usiloval cestou sťažnosti, čím požiadavka ochrany ústavným súdom celkom stratila svoju aktuálnosť. V dôsledku uvedených skutočností nastala situácia, ktorá sa v teórii i v praxi označuje ako *mootness*, t. j. stav, keď spor už „doznel“, alebo bol vyriešený inou cestou, a s ohľadom na princíp minimalizácie zásahov do právoplatných rozhodnutí, ale aj iných zásahov verejnej moci a vzhľadom na hospodárnosť konania už nemá ďalší zmysel konanie vo veci uskutočniť (mutatis mutandis II. ÚS 270/09 alebo uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 3073/08 z 2. februára 2010).

9. Podmienkou konania o volebnej sťažnosti je teda existencia skutočností, ktorých trvanie má vplyv na právnu pozíciu sťažovateľa z hľadiska základných práv a slobôd, resp. trvanie reálneho zásahu do práv sťažovateľa.

9. Napadnutá neústavnosť a nezákonnosť volieb do Obecného zastupiteľstva obce Trebichava v časti týkajúcej sa kandidátov J. H. a J. P. stratila svoj predmet a právny základ a už nemôže mať vplyv na základné právo sťažovateľa. V danom prípade zanikla možnosť zásahu do práva sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 4 ústavy (pasívne volebné právo), a to tým spôsobom, že tento zásah už netrvá, pretože sťažovateľ sa stal poslancom obecného

zastupiteľstva, a preto by bolo už bez právneho významu rozhodovať o jeho sťažnosti, pretože by v danom prípade išlo už len o tzv. akademické rozhodovanie.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2011